

Forskningen i Rigsarkivet

Årsberetning for 2014

Rigsarkivet

København

2015

Indhold

Årsberetning for 2014	3
Forskningen i 2014 – en præsentation	5
Forskning og forskningsbaseret formidling om krigen 1864.....	10
Forskningsmiljø	12
Andre udadvendte forskningsaktiviteter og synliggørelse.....	15
Forskere i Rigsarkivet 2014	17
Løbende forskningsprojekter i 2015	21
Forskning i Rigsarkivet – bibliografi 2014	26
Redaktion af tidsskrifter m.v. i 2014.....	34
Deltagelse i kongresser og seminarer 2014.....	35
Rigsarkivets forskningsorganisation	38

Rigsarkivets forskningsårsberetning for 2014

Redaktion: Hans Schultz Hansen

Årsberetning for 2014

Statens Arkiver gennemgik i 2014 en organisationsændring og et navneskifte. Sidstnævnte førte til, at hele organisationen nu er samlet under ét navn, Rigsarkivet, mens førstnævnte bestod i en opdeling af organisationen i funktionelt definerede søjler og områder. Forskningen har siden 1997 været samlet under en forskningsleder, og det er bibeholdt, idet forskningen fortsat ledes af undertegnede, der tillige har fået arkivadgang som område.

Rigsarkivet har udvalgt kriminalitetshistorie som sit særlige strategiske satsningsområde, og her bød 2014 på yderligere fremskridt. Et tilsagn fra FKK om en netværksbevilling muliggjorde oprettelsen af forskningsnetværket *Kriminalitetens kulturhistorie* med Rigsarkivet som værtsinstitution for et bredt forskersamarbejde. Tyge Krogh redegør nærmere for dette s. 12.

Mette Seidelin forsvarede den 8. april sin ph.d. afhandling *En nem og ikke altid uvillig partner? Opfattelsen af børns rolle i incestsager 1930-1967* ved Syddansk Universitet. Karl Peder Pedersen forsvarede den 23. maj sin disputats *Kontrol over København. Studier i den sene enevældes sikkerhedspolitik 1800-48* for den filosofiske doktorgrad ved Syddansk Universitet. I december indbragte bogen ham tillige Kulturministeriets forskningspris, Julius-Bomholt-Prisen. Også forskningsprofessor Birgitte Possing opnåede en pris, Årets Faglitterære Pris, som hun delte med Peter Øvig Knudsen. Hun fik prisen for at sætte nye standarder for den biografiske genre. Seniorforsker Michael Gelting blev hædret med et festskrift for sin store indsats for dansk middelalderforskning.

I anledning af 150-årsjubilæet for krigen i 1864 blev der afholdt et seminar ved landsarkiverne i Slesvig og Aabenraa om civilbefolkningens forhold under krigen. Seminaret, der blev afholdt 21.-22. marts 2014, skal munde ud i en publikation, der udkommer i foråret 2015. Denne og de øvrige aktiviteter i anledning af jubilæumsåret redegør undertegnede nærmere for s. 10.

Desuden var forskere fra Rigsarkivet involveret i at arrangere to andre seminarer, idet Henrik Mølgård Frandsen var en hovedkraft bag konferencen "The City-Region Perspective in a Globalized World" på Aarhus Universitet, Else Hansen ditto ved den årlige konference om forvaltning. Begge redegør nærmere herfor s. 13f.

I årets løb blev to nye forskere ansat, Lif Lund Jacobsen og Mette Seidelin, der blev ansat som forskere henholdsvis ved Rigsarkivet i København og Odense. Rigsarkivet i Viborg fik i 2014 tilknyttet en gæsteforsker, Niels Windfeld Lund, ligesom Studiecetret for Sønderjyllands historie ved Rigsarkivet i Aabenraa kunne videreføres.

Fra Kulturministeriets forskningspulje blev der opnået seks måneders frikøb til seniorforsker Henrik Knudsen til projektet "Fra Hiroshima til nultolerance: En historie om uraneftersøgningen på Grønland". Rigsarkivet gav tilsagn til tre unge historikere om at huse et evt. FKK-ph.d. stipendium uden for universiteterne, men ingen af de tre opnåede et sådant. Rigsarkivet huser i forvejen tre ph.d. studerende.

I 2014 var forskningen på ny omfattet af kvantitative produktmål i henhold til Rigsarkivets rammeaftale med Kulturministeriet for årene 2013-16. De kvantitative mål for forskningen blev indfriet med 25 peer reviewede publikationer (mål: 20), 23 artikler i populære historiemagasiner m.m. (mål: 15), og 150 forelæsninger, foredrag og medvirken i radio/TV (mål: 80). For yderligere at fremme afsætningen af Rigsarkivets forskningsresultater i den brede offentlighed blev de første skridt taget til en samarbejdsaftale med www.danmarkshistorien.dk. En nærmere præsentation af nogle af forskningsresultaterne findes s. 5 og en fuldstændig bibliografi s. 26ff.

Forskningen i 2015 vil være præget af den fortsatte udvikling af satsningsområdet Kriminalitetens kulturhistorie, hvor netværket vil afholde sit første seminar, mens 1864-indsatsen kan afsluttes. I henhold til rammekontrakten med Kulturministeriet skal der i 2015 foretages en evaluering af opfyldelsen af Rigsarkivets forskningsstrategi, som vil inddrage såvel det interne som det rådgivende forskningsudvalg.

Aabenraa maj 2015

Hans Schultz Hansen
Områdeleder Forskning og Arkivadgang,
adj. professor, dr.phil.

Forskningen 2014 – en præsentation

Her gives en præsentation af de bøger og andre større afhandlinger, som udkom i 2014. De enkelte omtaler er udarbejdet af forfatterne. En fuldstændig fortegnelse over produktionen findes på s. 26ff.

Endvidere henvises til forskernes sider på Statens Arkivers hjemmeside:

<https://www.sa.dk/om/kontakt/find-en-forsker>

samt til PURE for Kulturministeriets forskningsinstitutioner på: <http://pure-01.kb.dk/portal/da/>.

Festskrift til Michael Gelting

Traditionelt har man i dansk historieskrivning anskuet Danmark i middelalderen som et særegent område, der kun passivt og forsinket tog kulturelle og politiske impulser fra Europa til sig. Denne opfattelse har været under kraftig revision gennem de sidste 20-30 år, hvor man har påvist, at Danmarks politiske, religiøse og intellektuelle elite både deltog i og bidrog til højmiddelalderens renæssance. Én af pionererne inden for dette område har været, og er stadig, seniorforsker og arkivar ved Rigsarkivet, Michael Gelting, der ikke alene har forsket og skrevet meget inden for området, men også har inspireret mange andre forskere til at beskæftige sig med det komparative aspekt af dansk middelalder. For at ære Geltings indsats på området er der i 2015 – i anledning af Geltings 60-års dag i 2013 – udkommet et festskrift på det anerkendte engelske akademiske forlag Ashgate, der på engelsk bringer det nyeste fra den danske komparative middelalderforskning ud til et bredt internationalt publikum.

Bogen *Denmark and Europe in the Middle Ages, c. 1000-1525. Essays in Honour of Professor Michael H. Gelting* er redigeret af Kerstin Hundahl, Lars Kjær og Niels Lund og indeholder bidrag fra både kolleger på Rigsarkivet og forskere fra det skandinaviske universitetsmiljø, og den er ind delt i fire afsnit, der alle kredser om forskningsområder, som Michael Gelting beskæftiger sig med: religiøs kultur, intellektuel kultur, middelalderens danske lovgivning, samt aristokratisk kultur og hoffliv. Man kan blandt andet læse om kompromisser i kirkens jordstridigheder, om sortebrødrene og den sorte død, Ærkebiskop Eskils forsvundne bankindsud, dansk sprogudvikling under europæisk indflydelse, om Christian 1.s rejser til Rom og oprettelsen af Københavns Universitet, om hvor gamle de danske love er, og om hvorvidt de var landsdækkende eller regionale i deres oprindelse, om Valdemarernes historiebrug af den nordiske fortid, samt om prins Jaromar 2. af Rügens rolle i de danske tronstridigheder. Fælles for alle artikler i antologien er, at de sætter dansk middelalderhistorie i et europæisk perspektiv.

Artikelbidrag fra ansatte ved Rigsarkivet er som følger: *“The Transformation of the Danish Language in the Central Middle Ages: A Case of Europeanization?”* af Niels Houlberg Hansen, og *“Contacts between Denmark and Flanders in the Eleventh and Twelfth Centuries: The Tiniest of Evidence”* af Steffen Harpsøe.

Helsingør skifteprotokol 1571-1582

Man skulle tro, at kildeudgivelser hører fortiden til. I dag er tilgangen til informationer større og nemmere end nogensinde tidligere; meget kan findes på internettet, herunder en lang række af Rigsarkivets arkivalier. Men dermed er kildeudgivernes opgave ikke løst af andre og fremtidens kildeudgivelser en saga blott. Kildeudgivelse drejer sig nemlig ikke blot om at sprede oplysninger, men i lige så høj grad om at udvælge de vigtigste kilder samt tilgængeliggøre dem på en nem og overskuelig måde, og med forskellige praktiske indgange såsom navne- og sagsregistre. Der er altså meget mere i arbejdet end blot tilgængeliggørelse.

I 2014 udgav Michael Dupont i Kildeskriftselskabets regi "Helsingør skifteprotokol 1571-1582", der er Danmarks ældste skiftet bog. Den giver os for første gang i større sammenhæng mulighed for at komme ind bag murene hos folk og se, hvad de havde stående i deres stuer, kamre og køkkener, om de ejede deres gårde, og om de skyldte Gud og hvermand penge eller hørte til blandt byens velhavere.

Helsingør købstad har et sjældent godt og fyldigt bevaret kildemateriale helt tilbage fra den tidligste renæssance, både fra rådstuen, byfogeden, kirkerne, hospitalet og fra Øresundstolden. Sammenligner man med de fleste andre danske købstæder, skal man helt op omkring år 1700, før de kan følge med. Det gør Helsingør til et oplagt udgangspunkt, når man arbejder med ældre byhistorie, kriminalitetshistorie, kønshistorie, sygdomshistorie og meget andet – fx med et socialhistorisk, kulturhistorisk eller mikrohistorisk perspektiv. Her kan man komme helt ind under huden på folk og følge deres dagligdag på tværs af de mange arkivfonde, noget ganske enestående for den tid.

Tidligere er Helsingør tingbøger udgivet for perioden 1549-1565, og i 2010 blev det godkendt på Kildeskriftselskabets årsmøde, at selskabet vil støtte udgivelsen af tingbøgerne frem til år 1600. Dette arbejde er stadig i støbeskeen; men det er tanken at skabe de bedste muligheder for et nærstudie af en dansk købstad og dens indbyggere i renæssancen inden for en overskuelig årrække, et studie der grundet den generelle kildesituation på den tid kan række langt ud over lokalhistoriens snævre rammer. Udgivelsen af Helsingør skifteprotokol 1571-1582 er endnu en vigtig brik i dette store puslespil.

Kontrol over København. Studier i den sene enevældes sikkerhedspoliti 1800-48

Den 23. maj 2014 forsvarede Karl Peder Pedersen sin doktorafhandling *Kontrol over København. Studier i den sene enevældes sikkerhedspoliti 1800-48* på Syddansk Universitet i Odense. Værkets centrale tema består i en kortlægning og analyse af opbygningen af det første danske sikkerhedspoliti. I begyndelsen af 1800-tallet skete der herhjemme på politiområdet noget helt nyt med centrum i København. Ved siden af de gamle ordenspoliti- og vægterkorps fra slutningen af 1600-tallet skabtes i løbet af få årtier et hemmeligt politi. Sikkerhedspolitiet blev det kaldt - en på mange måder rigtig god betegnelse, da den ganske tydeligt udtrykker, hvad det handlede om, nemlig statens og borgernes sikkerhed.

I kølvandet på Den Franske Revolution stod det snart de europæiske magthavere – og ikke mindst de enevældige herskere - klart, hvor farligt det ville være, hvis man ikke i fremtiden holdt meget nøje øje med befolkningen, og vidste præcist, hvad der var i gære overalt, således at man i givet fald kunne slå til i god tid, før noget kunne udvikle sig faretruende. For at kunne løse disse nye opgaver måtte politiet trække i civil, og man måtte indsamle masser af informationer både fra åbne kilder og i hemmelighed ved hjælp af informanter og civilagenter. Man blev også i nogle situationer nødt til at fremprovokere forløb, således at man havde mulighed for at slå til, inden den kriminelle handling kom til udførelse. Nøjagtig samme metoder anvendes i øvrigt i dag af Politiets Efterretningstjeneste i terror- og bandebekæmpelsen.

I afhandlingen analyseres en række hemmelige politiaktioner bl.a. i tilknytning til jødeurolighederne i 1819 og Dr. Dampesagen året efter. Karakteristisk for disse forløb er det, at politiet ikke blot benyttede agenter, men også trak på de mange oplysninger om borgerne, som man netop i disse år var begyndt at indsamle systematisk.

I *Kontrol over København* vises det, hvordan det første hemmelige politi efter nogen usikkerhed ganske effektivt indfrie sin højeste bestemmelse: at garantere det enevældige styres overlevelse. Det holdt dog kun til 1848, hvor årets store revolutionære begivenheder fejede enevælden til side, uden at det hemmelige politi formåede at gøre noget.

Rendsborg 24. marts 1848

Om formiddagen den 24. marts 1848 blev fæstningen i Rendsborg indtaget af slesvig-holstensk sindede jægersoldater fra den frafaldne garnison i Kiel og ligesindede frivillige fra samme by og fra omegnen af Segeberg – alle under ledelse af prins Frederik af Nør af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenburg. Det skete på en kupagtig måde, uden at et eneste skud blev løsnet. Hvordan dette gik til, belyses i flere nye publikationer ved forskningsleder Hans Schultz Hansen. I *Danske Magazin* vol. 52 fra 2014 har han udgivet kommandant og oberst Gustav V.L.H. Seyffarths fyldige og samtidige beretning om kuppet, der ikke alene omhandler den dramatiske dag, men også hele optakten, alt set i denne centrale aktørs perspektiv. I *temp* vol. 7 udgav han i 2013 en kildekritisk analyse af kuppet, som i 2014 tillige udkom i en tysk oversættelse under titlen ”Rendsburg, 24. März 1848. Der Handstreich des Prinzen Friedrich von Noer gegen die Festung des Gesamtstaats in den Herzogtümern” i *Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte* vol. 139. Emnet er tillige behandlet i et indlæg fra Studieafdelingens jubilæumskonference i 2013 og i en dobbeltkronik i *Flensborg Avis* januar 2014.

Med kuppet opnåede slesvig-holstenerne kontrol over helstatens næstvigtigste fæstning efter København, en betydelig troppestyrke og en stor våbenbeholdning i Arsenalet – samt over hertugdømmernes pengekasse. Kuppet mod fæstningen var et hovedelement i den slesvig-holstenske opstand mod helstaten. Modsat den forudgående dannelse af en provisorisk regering i Kiel i den danske konges navn, udgjorde kuppet et ”point of no return” for opstanden.

I betragtning af kuppets afgørende betydning for sprængningen af den dansk-tyske helstat og Treårskrigen udbrud er det bemærkelsesværdigt, at det ikke tidligere har været underkastet en kildekritisk analyse, som både inddrager trykt og utrykt materiale fra såvel dansk som tysk side. I slesvig-holstensk-tysk historieskrivning om kuppet har man i alt for høj grad bygget på prins Frederiks temmelig sene og højst tendentiøse trykte erindringer fra 1861, mens man fra dansk side ikke har haft øjne for materiale i det augustenburgske husarkiv.

Hovedresultatet af Hans Schultz Hansens undersøgelser er, at prins Frederiks erindringer som kilde må vige tilbage for samtidige beretninger fra fæstningens officerer, hvad enten de sluttede sig til den danske eller tyske side. Heraf fremgår, at risikoen ved operationen langt fra var så stor som hævdet af prinsen. Det fremgår tillige, at prinsen i erindringerne klart underspillede indtagelsens karakter af et kup mod den lovlige militære magt.

Den Proletariske Friskole 1973-1980

Seniorforsker Christian Larsen har behandlet en ret enestående skole i dansk uddannelseshistorie: Den Proletariske Friskole i 1970'erne. Under titlen "Rød avantgarde-opdragelse. Interne undervisningsrapporter fra Den Proletariske Friskole 1973-1974" har han publiceret centrale kilder til skolens historie i *Danske Magazin*, vol. 52, s. 137-233. Kilderne kaster et meget interessant lys over friskolen som et tidstypisk fænomen.

Lørdag 22. september 1973 var der således for tredje gang undervisning i Den Proletariske Friskole (DPF). De seks børn blev undervist i begrebet udbytning med udgangspunkt i en kinesisk billedbog om herremænd, der udnyttede bønder. Børnene blev sat til at lege en leg om udbytning, men ingen ville være den onde godsejer, og derfor blev en 11-årig pige tvangsudskrevet til rollen. Skolens leder Finn Ejnar Madsen instruerede børnene, herunder i at de skulle vise mørke ansigter og smide kornsække (bøndernes afgifter) vredt for godsejerens fødder. Derefter spurgte Finn Ejnar, om det kunne blive ved på denne måde, og børnene foretog derefter et lynangreb på den overraskede godsejer. Finn Ejnar foreslog derpå, at børnene skulle skyde godsejeren, "og denne skydning blev foretaget med så stor anvendelse af ammunition, at Arendse befandt sig temmelig ilde derved". Børnene udbredte derefter revolutionen til de omkringliggende landsbyer, og kapitalisten stormedes endnu en gang. "Arendse beklager sig over at blive gennemhullet een gang til." Senere legede børnene Vietnamkrigen, hvor en dreng var "på grådens rand, da han blir slagtet af den revolutionære arme."

Der har gennem set seneste 10-15 år været meget fokus på venstrefløjens ord og gerninger i 1970'erne og 1980'erne. Dette gælder også inden for uddannelsesområdet. Her har der været fokus på såvel venstreorienterede læreres påståede indoktrinering af elever i folkeskolen som på de skoler og institutioner, der blev etableret med et socialistisk grundlag. En af de institutioner, der har været fremhævet, er netop DPF 1973-80 under ledelse af Finn Ejnar Madsen, hvor børn ned til fem års alderen fik marxistisk-leninistisk undervisning, militærtræning og deltog i demonstrationer.

I det første skoleår 1973/74 har vi mulighed for at følge undervisningen på nært hold takket være 16 fyldige undervisningsrapporter, som Finn Ejnar Madsen udfærdigede. Undervisningsrapporterne

fylder tilsammen 174 maskinskrevne sider og blev - sammen skolens øvrige arkiv - afleveret til Rigsarkivet i 2010. Her er levende beskrivelser af undervisningen som f.eks. de politiske lege, børnene skulle lege, og som ikke altid var lige morsomt for alle børnene.

Erhvervshistorisk Årbog 2014

Siden 2012 er Erhvervshistorisk Årbog udkommet to gange årligt som et digitalt tidsskrift, der frit kan downloades via Statsbibliotekets Open Journal Systems. Første udgave i 2014 var et generelt nummer med blandede artikler om økonomisk teori under økonomiske kriser, udviklingen af Randers, Grenaa og Ebeltoft som handelsbyer i 1800-tallets sidste halvdel, teknologiudviklingen i fiskerflådens motorisering, de mange aktører bag havvindmølleparkerne, udflytning af dansk industri til Thailand og Kina, og et virksomhedsportræt af C. Schous Fabriker som baggrund for etableringen af Schous Sæbehus i Den Gamle Bys 1927-kvarter.

Anden udgave var et lille temanummer om virksomhedsarkiver. Seniorforsker Kenn Tarbensen gav her en indføring i centrale kilder til dansk virksomhedshistorie, primært efter Næringslovens ikrafttræden i 1862. Baggrunden er de mange forespørgsler om enkelte bedrifters historie, som Erhvervsarkivet gennem årene har modtaget. Artiklen er tænkt som et værktøj, der introducerer en række af de trykte og utrykte kilder, som Erhvervsarkivet ofte har henvist forespørgere til, hvortil kommer henvisninger til digitaliserede kilder. Der gives således en indføring i publicerede fremstillinger og kilder i almindelighed (jubilæumsskrifter, reklamematerialer, varekataloger, avisomtaler m.m.) og i trykte opslagsværker, vejvisere m.m. (branchestater, handelskalendere, registreringstidender for firmaer, aktieselskaber og varemærker, Green Danske Fonds og Aktier m.m.). Arkivdatabasernes søgemuligheder introduceres, herunder den nye emnesøgningsmulighed i Daisy, og centralt er også muligheden for at finde sekundært arkivmateriale om virksomheder i øvrige arkiver (f.eks. i Aktieselskabsregistrets arkiv, Dansk Tarifforenings arkiv, kreditforeningsarkiver og organisationsarkiver). Endelig fremhæves materiale i særlige situationer, f.eks. udstillingers arkiver, virksomheders forhold under Besættelsen 1940-1945, Marshallhjælp og egnsudviklingsstøtte.

Temanummeret sluttede med to andre artikler med diskussion af aktuelle udfordringer ved indsamling af virksomhedsarkiver. Fra Rigsarkivet bidrog Henrik Knudsen og Jacob Halvas Bjerre til den ene artikel. Internetadressen for årbogen er: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/eea/index>.

Forskning og forskningsbaseret formidling om 1864

Som for mange andre kulturinstitutioner blev 2014 også for Rigsarkivet stærkt præget af markeringen af 150-året for krigen i 1864. Rigsarkivet udviklede en bred vifte af tilbud inden for forskning og formidling.

Landesarchiv Schleswig-Holstein i Slesvig og Rigsarkivet i Aabenraa gik sammen om at arrangere det fælles dansk-tyske seminar *1864 – Mennesker mellem magterne, 1864 – Menschen zwischen den Mächten*, som blev afholdt den 21. og 22. marts 2014. Seminarets første del fandt sted i Slesvig med tyske foredragsholdere, og dagen efter foregik den anden del i Aabenraa med danske foredragsholdere. Seminaret kunne begge steder samle ca. 60 deltagere, hvilket afspejler den store interesse for emnet i den historisk interesserede offentlighed, naturligvis ikke mindst i den dengang omstridte region.

Hidtil har forskningen overvejende rettet sit fokus mod de storpolitiske og militære aspekter af krigen. Seminaret koncentrerede sig derimod om de civile aspekter af krigen i 1864 og præsenterede således til dels nye forskningsresultater.

I Slesvig var Prof. Dr. Peter Wulf på sporet af Det Tyske Forbunds tropper og administration i hertugdømmet Holsten, mens Dr. Jörg Rathjen fulgte civilkommissærerne og deres virke i hertugdømmet Slesvig. Dr. Johannes Rosenplänter beskrev Kiel som en delt by i spændingsfeltet mellem preussisk og østrigsk magtpolitik. Prof. Dr. Martin Krieger undersøgte de økonomiske konsekvenser, som krigen i 1864 fik i eftertiden, og endelig analyserede Prof. Dr. Silke Göttisch-Elten med udgangspunkt i 1864 identitetspolitikken i grænseregionen efter 1864: Hvordan skabte man preussere?

I Aabenraa fortalte ph.d. Leif Hansen Nielsen om det nordslesvigske Aabenraa Amt under den preussisk-østrigske besættelse, mens ph.d. Inge Adriansen skildrede krigen følger for civilbefolkningen i kampområderne i Sundeved og på Als. Dr.phil. Hans Schultz Hansen berettede om befolkningens holdning, de nationale bevægelser og kampen om Slesvigs fremtid. Ph.d. Steffen Elmer Jørgensen fortalte om det nørrejyske Vejle Amt under den preussisk-østrigske besættelse, og dr.phil. Steen Bo Frandsen sluttede af med at behandle den københavnske mistro til jydernes nationale sindelag under den allierede besættelse.

Seminarets indlæg bliver efter fagfællebedømmelse publiceret i 2015 hos Hamburg University Press, dels som tosproget bog, hvor alle indlæg bringes såvel på dansk som på tysk, dels som internetpublikation. Seminar, oversættelse og udgivelse er hovedsagelig finansieret gennem Interregmidler og støtte fra ”Verein zur Förderung des Landesarchivs Schleswig-Holstein”, Dansk Kultursamfund af 1910 og Vicepolitimester Per Thaulows og Hustru Eva Agnete Thaulow, født Kihlstrøm’s Fond.

Den forskningsmæssige markering bestod derudover i to artikler af Hans Schultz Hansen, dels om ”Der Weg in die Katastrophe. Die Vorgeschichte des Deutsch-Dänischen Krieges 1864 aus dänischer Perspektive” i den slesvig-holstenske årbog ”Demokratische Geschichte”, dels om ”Krigens virkninger i Slesvig”, et indlæg fra et seminar om 1864-krigens følger på kort og lang sigt på Syddansk Universitet Sønderborg (udkommer 2015).

Desuden har 1864 været temaet for adskillige forskningsbaserede artikler i populære historiemagasin og årsskrifter samt avis-kronikker. Rigsarkivets eget historiske tidsskrift ”Siden Saxo” udgav således et temanummer om 1864 med bidrag af bl.a. Annette Østergaard Schultz og Hans Schultz Hansen. For øvrige bidrag henvises til bibliografien s. 26ff.

En anden traditionel formidlingsform er foredraget, hvor forskere har holdt foredrag på forskellige steder som Institut für Schleswig-Holsteinische Zeit- und Regionalgeschichte, på Rigsarkivets afdelinger, Idrætshøjskolen i Sønderborg, Historiecenter Dybbøl Banke, Akademie Sankelmark og Lokalhistorisk Forening i Skærbæk. Udstillinger er ligeledes en velprøvet formidlingskanal i Rigsarkivet. Der blev således under medvirken af forskere arrangeret større udstillinger i tilknytning til seminaret i Aabenraa og i København.

Et helt nyt tiltag var til gengæld publiceringen af en ”kildepakke” om 1864 i tilknytning til Rigsarkivets hjemmeside. Den retter sig i første række mod universitetsstuderende, dernæst gymnasieelever og alment historisk interesserede. Til udvalget af kilder medvirkede forskerne Asbjørn Romvig Thomsen, Annette Østergaard Schultz og Hans Schultz Hansen. Kildepakken omfatter bl.a. Udenrigsministeriets akter om krigen, akter fra Krigsministeriet og Armeens Overkommando samt et udvalg af dagbøger, breve og erindringer fra officerer og menige, som deltog i krigen. Kildepakken blev præsenteret for offentligheden på Historiecenter Dybbøl Banke på Sankelmarkdagen den 6. februar 2014. Kildepakken kan tilgås via: <http://kildepakker.sa.dk/kildepakker/kildepakker/1864-2/>

Kildepakken var imidlertid ikke det eneste tiltag på nettet. Rigsarkivets skoleteam producerede en side om 1864 indeholdende en tidslinje med fortælling om krigens gang og uddrag af kilder. Endvidere lagde Rigsarkivet en større mængde samtidige fotos fra Forsvarets Arkiver og 200 træsnit fra krigen på Flickr. Og endelig er den store samling af ansøgninger om erindringsmedaljer for deltagelse i krigene 1848-50 og 1864 lagt på nettet. De danner efterfølgende basis for et crowdsourcing-projekt om indeksering, så interesserede kan søge direkte på navn.

Ovenstående forsknings- og formidlingstiltag gav anledning til adskillige presseomtaler. Derudover blev Hans Schultz Hansen ved flere lejligheder involveret i debatten i aviser og radio/TV om Ole Bornedals TV-serie om 1864.

Forskningsmiljø

Netværket Kriminalitetens kulturhistorie

Rigsarkivet besluttede i 2012 at gøre kriminalitetshistorie til satsningsområde for forskningen. I 2013 samlede forskere herfra en national forskergruppe om emnet Kriminalitetens kulturhistorie (se herom forskningsårsberetning for 2013). Med perioden 1500-2000 som ramme vil forskergruppen sætte fokus på kriminaliteten og kriminalitetsbekæmpelsens historiske foranderlighed og uforanderlighed på tværs af de traditionelle periodegrænser. Forskergruppen vil se på kriminalitetens evne til at skabe miljøer og identiteter og dens tætte samspil med de institutioner, som definerer og bekæmper den. Det vil yderligere være et formål at samle resultaterne i en engelsksproget antologi, som kan præsentere den danske forskning internationalt.

I juni 2014 modtog forskergruppen en netværksbevilling fra Det Frie Forskningsråd. Bevillingen gør det muligt at afholde tre seminarer med deltagelse af internationale forskere og udgive en engelsksproget antologi med arbejdstitlen: *The Cultural History of Crime in Denmark*.

Netværket ledes af en styregruppe bestående af:

Seniorforsker Tyge Krogh, Rigsarkivet (ansøger og bevillingsansvarlig)

Seniorforsker Karl Peder Pedersen, Rigsarkivet

Seniorforsker Peter Fransen, Rigsarkivet

Professor Ulrik Langen, KU

Professor Henrik Stevnsborg, KU

Lektor Nina Javette Kofoed, AU

Adjunkt Louise Nyholm Kallestrup, Syddansk Universitet

Lektor Claus Bundgaard Christensen, RUC

Overinspektør Peter Henningsen, Nationalmuseet

Ekstern lektor Peter Edelberg, KU

Netværket afholdt en session på Dansk Historikermøde i Odense den 29.-30. august 2014, og i efteråret 2014 har styregruppen arbejdet med at tilrettelægge seminarerne. Seminarerne skal alle dække hele perioden 1500-2000, og belyse temaerne:

- Kriminalitet som samfundets problem (kriminalitetsbekæmpelsen)
- Kriminalitet som konstruktion (kriminalisering og afkriminalisering af forbrydelsestyper)
- Kriminalitet som modkultur (kriminelle miljøer)

Seminarerne vil overvejende foregå på engelsk. Formålet hermed er at inddrage de inviterede internationale forskere i diskussioner om den danske kriminalitetshistoriske udvikling og dermed skærpe forståelsen af den danske udvikling i en international kontekst. Samtidig vil vi gerne sætte fokus på nationale kulturelle særpræg og deres betydning i kriminalitetshistorien.

Til det første seminar, der skal finde sted den 21.-22. maj 2015, har vi fået lokaler i det nu nedlagte Horsens Tugthus.

City Regions in a Global World - konference på Aarhus Universitet

Arkivar og forsker Henrik Mølgaard Frandsen fra Rigsarkivet i Aarhus medvirkede til at arrangere todageskonferencen *City Regions in a Global World*, som blev afholdt den 20. og 21. november 2014 på Aarhus Universitet i samarbejde med universitetet og Stadsarkivet i Aarhus. Det var kulminationen på ti måneders arbejde med at opbygge et dansk og internationalt forskningsnetværk.

Temaet var afdækning af de underliggende processer, som er styrende for udviklingen af funktionelle byregioner. Sidstnævnte udgør i stigende grad fundamentet for urbanisering og markedsudvikling i perioden efter 1945. I dansk sammenhæng er de to mest iøjnefaldende eksempler udviklingen af byregionerne Øresundsregionen og den østjyske byregion.

I forsøget på at belyse dette emne var et centralt omdrejningspunkt at inddrage en række forskellige fagdiscipliner, da udviklingen af moderne byregioner roligt kan karakteriseres som mangefacetteret. Konferencen involverede af samme grund både trafikforskere, geografer, politologer og historikere.

Konferencen blev åbnet af Aarhus' borgmester Jacob Bundsgaard, og i løbet af de to dage blev adskillige centrale byregionale processer belyst. Key note speaker professor John Rennie Short fra Baltimore County University holdt et glimrende foredrag om læren af de seneste årtiers teoretiske forskning inden for udviklingen af *global cities*, mens konferencens anden keynote speaker, seniorforsker Evert Meijers fra Delft Technical University, holdt oplæg om udviklingen af polycentriske byregioner i Nordeuropa. Et væsentligt forskningsområde, når man ser på udviklingen af moderne byregioner, er problemerne med at udvikle politiske rammestrukturer, der matcher de funktionelle byregioner. Med udgangspunkt i udviklingen af den østjyske byregion holdt Henrik Mølgaard Frandsen et oplæg om de forsøg, der siden 1990 er blevet gjort på at udvikle en politisk ramme, der søger at favne de politiske og markedsræssige strukturer, der har udviklet sig i takt med globaliseringen.

På baggrund af forskningssamarbejdet og i forlængelse af konferencen blev der desuden udarbejdet en ansøgning om netværksfinansiering til DFF med henblik på at danne en fremtidig ramme for samarbejdet mellem Rigsarkivet, Stadsarkivet i Aarhus, CBS, de fire universiteter i Danmark samt forskningsinstitutioner i Holland og USA.

Uden god dokumentation kommer demokratiet under pres

God dokumentation er afgørende for det danske samfund. Uden den kan offentligheden ikke få indsigt i de beslutninger, der bliver truffet, eller få kendskab til, hvad der ligger bag dem. Det var budskabet ved Rigsarkivets konference *Forvaltningsetik og dokumentation i praksis*.

Den danske forvaltning er internationalt kendt for sin høje standard, og både åbenhed og gennemsigtighed kendetegner området. Det betyder, at offentligheden kan få indsigt i, hvad der er blevet besluttet og på hvilket grundlag. ”Dokumentation af det offentlige arbejde skal først og fremmest bruges i dag og i morgen af forvaltningen selv, men den skal også bruges af borgerne, herunder journalister, som ønsker aktindsigt. Og så skal dokumentationen bruges i fremtiden, når vores efterkommere vil undersøge samfundslivet i Danmark i starten af det 21. århundrede,” udtalte rigsarkivar Asbjørn Hellum, der også påpegede, at der de senere år har været et øget fokus på embedsværket og dokumentationskulturen i kraft af mediernes omtale af en række sager i centraladministrationen.

Dagen blev indledt af Bo Smith, som er formand for Djøf's Nordskov II-udvalg, tidligere departementschef i Beskæftigelsesministeriet og medlem af det første Nordskov Nielsen-udvalg. I sit indlæg kom han ind på de grundlæggende krav til embedsmandsverdenen og forholdet mellem embedsmænd og politikere.

Lektor Birgitte Poulsen fra RUC talte om skiftende embedsmandsroller og styringsparadigmer. Hun kom ind på, hvordan embedsmandsrollen nok forandrer sig, men at der samtidig stadig er brug for de klassiske embedsmandsdyder.

I parallelle sessioner kunne deltagerne diskutere oplæg fra rigsrevisor Lone Strøm, forsker Mathilde Høybye-Mortensen, KORA, kontorchef for it-standardisering og sikkerhed Cecile Christensen, Digitaliseringsstyrelsen, chefkonsulent Morten Wellendorf og Kristina Svendsen, PA Consulting, chefkonsulent Helle Mylund Jacobsen, Professionsskolen Metropol og kommunikationschef Sidsel Addington, Fødevarestyrelsen.

Konferencen blev afsluttet med en paneldebat om de forskellige brugergrupper og interesser, som knytter sig til dokumentation. Under overskriften *Hvem skal bruge den dokumentation, som vi gemmer?* diskuterede Ritt Bjerregaard, tidligere minister, EU-kommissær og overborgmester, Jacob Heinsen, departementschef i Transportministeriet, Anton Geist, indlandsredaktør ved dagbladet Information og Steen Ousager, vicedirektør i Rigsarkivet, de forventninger og udfordringer, som knytter sig til bevaring af dokumentation af det offentlige virksomhed.

185 deltagere deltog engageret i dagens diskussioner. De kom fra kommuner, statslige myndigheder, IT-leverandører og forskningsinstitutioner, ligesom der var en del deltagere fra Rigsarkivet. Deltagerne gav i den efterfølgende evaluering udtryk for stor tilfredshed med Rigsarkivets konference.

Seniorforsker, ph.d. Else Hansen, IB-MF, var ankerperson for konferencen, hvor hun også var ordstyrer dagen igennem.

Andre udadvendte forskningsaktiviteter og synliggørelse

Med i det danske forskningsmiljø

De p.t. 24 forskere ved Rigsarkivet er fortsat aktive i det danske, historiske forskningsmiljø. I tabel 1 og 2 er opgjort de aktiviteter, der ligger ud over virksomheden som forfattere til monografier og artikler. Tabellerne omfatter den indsats, der er ydet af forskere med forskningspligt samt af andre, der har indgivet rapport om deres forskningsindsats i 2014.

Tabel 1. Rigsarkivet i det danske historiske forskningsmiljø 2014

Antal aktiviteter	Med	Uden
	Forskningspligt	
Gæsteforelæsninger, papers og indlæg ved kongresser	41	0
Deltagelse i internationale kongresser etc. uden paper	7	1
Deltagelse i nationale kongresser uden paper	27	0
Hverv som redaktør af bøger og tidsskrifter	20	2
Publicerede anmeldelser	16	0
Medvirken ved peer reviews	15	1
Medlemskab af bestyrelser for videnskabelige foreninger	23	3
Deltagelse i videnskabelige udvalg, råd, styregrupper og bedømmelsesudvalg	15	0
Vejleder for ph.d.- og specialestuderende	7	0

Kilde: *Forskningsrapporter 2014*. Tabellen omfatter aktiviteter udført af såvel arkivarer med som uden forskningspligt.

I forhold til 2013 er der generelt tale om en mindre fremgang, bortset fra deltagelsen i videnskabelige udvalg m.m.

Netværk

Forskerne indgår sammen med kolleger fra andre institutioner i en række formelle og uformelle netværk. Adskillige er medlemmer af videnskabelige selskaber som Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie, Kildeskriftselskabet, Landbohistorisk Selskab, Dansk Komité for Byhistorie, Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie, Dansk Teknologihistorisk Selskab, Selskab for Surveyforskning m.fl. Hertil hører også Arbeitskreis für Wirtschafts- und Sozialgeschichte Schleswig-Holsteins. Også andre disciplindefinerede netværk har deltagere fra Rigsarkivet, frem for alle førnævnte FKK-finansierede netværk Kriminalitetens kulturhistorie, men f.eks. også Netværk for Nordisk Velfærdsstatsforskning, Erhvervshistorisk netværk, besættelsestidsnetværket ”Kollaboration, modstand og flugt”, EPOKE (Education, Policy and Organisation in the Knowledge Economy),

Legal Cultural Encounters in the Nordic Realms in the High Middle Ages, Amerikansk på dansk, The Making of Historical Biographies in Popular and Academic Culture, Polititræf – Forum for tværvideenskabelig politiforskning m.fl. Arkivarerne ved Landsarkivet for Sønderjylland indgår i Studiecentret for Sønderjyllands Historie, der også er et forskningsnetværk.

Formidling og det folkelige arbejde

Formidlingen sker ved siden af bøger og artikler også via en række andre kanaler som foredrag ved Folkeuniversitetet, i historiske foreninger og radio og tv samt ved at skrive aviskronikker og en række småbidrag til lokal- og egnshistoriske tidsskrifter samt populærmagasiner som f.eks. *Siden Saxo*. Formidlingsindsatsen og deltagelsen i det folkelige historiske arbejde er opgjort i tabel 2.

Tabel 2. Rigsarkivet og den folkelige formidling i 2014

Antal aktiviteter	Med	Uden
	forskningspligt	
Foredrag v/Folkeuniversitet, foreninger, radio, tv m.m.	88	21
Aviskronikker og mindre artikler (“småstykker”), herunder på internettet	45	12
Udarbejdede leksikonartikler	0	0

Kilde: *Forskningsrapporter 2014*. Tabellen omfatter aktiviteter udført af såvel arkivarer med som uden forskningspligt.

Forskere i Rigsarkivet 2014

Navn	Stilling	Født	Årsværk	Bemærkninger
Hans Schultz Hansen	Forskningsleder, dr.phil.	1960	0,29	
Birgitte Possing	Forskningsprofessor, dr.phil.	1952	0,60	
Peter Birkelund	Seniorforsker, ph.d.	1952	0,29	
Peter Fransen	Seniorforsker, ph.d.	1962	0,29	
Michael H. Gelting	Seniorforsker, fil.dr. h.c.	1951	0,23	Ans. brøk 80 %
Erik Gøbel	Seniorforsker	1949	0,23	Ans. brøk 80 %
Else Hansen	Seniorforsker, ph.d.	1956	0,29	
Leon Jespersen	Seniorforsker, lic.phil.	1953	0,29	
Steffen E. Jørgensen	Seniorforsker, ph.d.	1953	0,29	
Anne Sofie Fink Kjeldgaard	Seniorforsker, ph.d.	1972	0,09	Til 31.5.
Henrik Knudsen	Seniorforsker, ph.d.	1974	0,40	2 mdr. frikøb
Tyge Krogh	Seniorforsker, dr.phil.	1954	0,23	Ans. brøk 80 %
Christian Larsen	Seniorforsker, ph.d.	1974	0,29	
Jørgen Mikkelsen	Seniorforsker, ph.d.	1959	0,29	
Leif Hansen Nielsen	Seniorforsker, ph.d.	1955	0,29	
Karl Peder Pedersen	Seniorforsker, dr.phil.	1952	0,29	
Annette Østergaard Schultz	Seniorforsker	1965	0,29	
Kenn Tarbensen	Seniorforsker, ph.d.	1964	0,29	
Henrik Mølgaard Frandsen	Forsker, ph.d.	1973	0,88	10 mdr. frikøb
A. Lif Lund Jacobsen	Forsker, ph.d.	1976	0,24	Ansæt 1.3.
Mette Seidelin	Forsker, ph.d.	1974	0,12	Ansæt 1.8.
Asbjørn Romvig Thomsen	Forsker, ph.d.	1974	0,40	2 mdr. frikøb
Anders Dalsager	Ph.d. studerende	1979	0,90	Ansæt 1.2.
Kristian Bruhn	Ph.d. studerende	1976	1,00	
Jacob Halvas Bjerre	Ph.d. studerende	1973	1,00	
I alt årsværk			9,80	

2/7 forskning i 1 år = 0,29 årsværk

I 2013 var Rigsarkivets normerede forskningstid 7,61 årsværk. Forøgelsen skyldes i første række ansættelsen af to ph.d. stipendiater finansieret af FKK's pulje for stipendier uden for universiteterne. 1 forskerstilling i BF-DDA er under besættelse. Den stod ledig i størstedelen af 2014.

Ovenstående tabel viser antallet af normerede forskningsårsværk i 2013, ordinært såvel som ekstraordinært finansierede. Det faktisk afholdte antal forskningstimer fremgår under konto 5.2. i nedenstående tabel, der er udarbejdet på grundlag af oplysningerne i Rigsarkivets tidsregistreringssystem.

Tidsforbrug på forskning i Rigsarkivet 2013 og 2014

Aktivitet	Timer 2014	Timer 2013	Pct. 2014*	Pct. 2013*
5.1. Planlægning, administration og møder vedr. forskning	1.426	959	0,4	0,3
5.2. Forskning **	13.489	12.332	4,1	3,7
5.3. Institutionsforskning***	1.311	986	0,4	0,3
5.4. Andet vedr. forskning	11	10	0,0	0,0
I alt	16.237	14.287	4,9	4,3

Kilde: Rigsarkivets tidsregistrering.

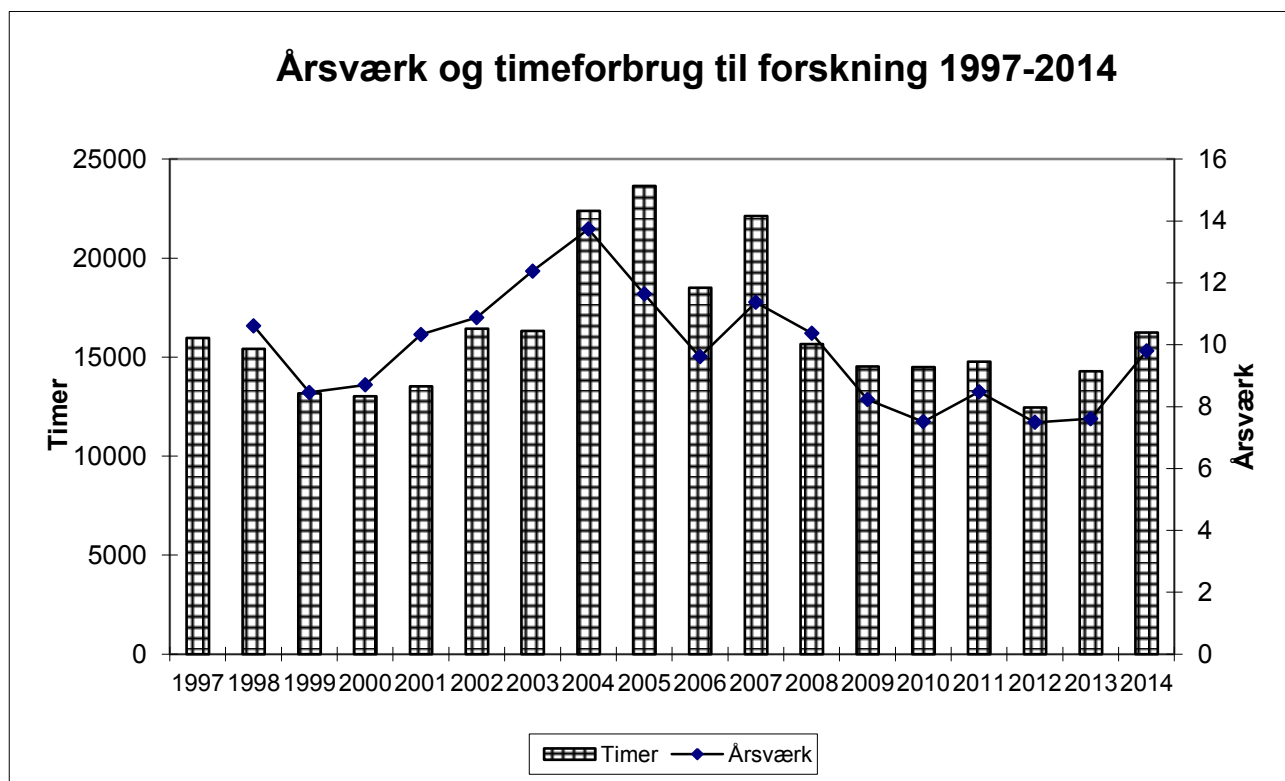
* Af det samlede tidsforbrug i Rigsarkivet.

** Udført af ansatte med forskningsret og -pligt normalt i 2/7-forsknings tid samt evt. opnåede frikøbsperioder.

*** Forskningsprojekter iværksat af Rigsarkivets ledelse.

Fremgangen i antallet af forskningstimer i 2014 afspejler dels den ovennævnte vækst i antal årsværk.

Antal årsværk og timeforbrug til forskning kan opgøres over en længere årrække. Udviklingslinjerne bliver da som vist i diagrammet nedenfor. Det fremgår heraf, at antallet af årsværk og reelt afholdte forskningstimer øgedes noget i 2014.

Forholdet mellem den normerede forskningstid på 2/7 af forskernes arbejdstid og de faktisk afholdte forskningstimer er udgangspunkt for et årligt regnskab over de enkelte forskeres overskud/underskud af forskningstimer. Dette regnskab skal sikre, at de normerede forskningstimer faktisk afholdes. I den udstrækning, det ikke er tilfældet, danner systemet grundlag for iværksættelse af ekstraordinær afvikling af forskningstid.

Siden udgangen af 2005 er det samlede overskud/underskud blevet opgjort med følgende resultat:

2005	- 979 timer
2006	- 1751 timer
2007	- 2448 timer
2008	- 1596 timer
2009	- 893 timer
2010	- 1287 timer
2011	- 2094 timer
2012	- 2944 timer
2013	- 2540 timer
2014	- 1659 timer

Efterslæbet faldt således med knap 900 timer i 2014. Størstedelen af reduktion opnåedes ved, at en enkelt forsker med et meget stort underskud udnævntes til mellemlider og dermed udgik af statistikken over forskere. Desuden kan der fortsat konstateres en virkning af den procedure, som blev indført medio 2013: At en forsker kun kan udskyde planlagt forskningstid efter forudgående aftale med sin arkivchef/leder og da kun mod, at der aftales et andet tidspunkt for afviklingen. Problemet med afviklingen af forskningstiden kræver dog fortsat ledelsens opmærksomhed.

Forskernes fordeling på stillingskategori og køn ultimo 2014

Stillingskategori	Mænd	Kvinder	I alt
Forskningsleder	1	0	1
Forskningsprofessor	0	1	1
Seniorforskere	13	2	15
Forskere	2	2	4
Ph.d.-stipendiat	3	0	3
I alt	19	5	24

Forskernes fordeling på alder og køn ultimo 2014

Fødselsår	Mænd	Kvinder	I alt
1940-49	1	0	1
1950-59	8	2	10
1960-69	3	1	4
1970-79	7	2	9
I alt	19	5	24

Kønsfordelingen må vedvarende betegnes som meget skæv. Dog blev der ansat to kvindelige forskere i 2014.

Der skete i 2014 en foryngelse af forskerstaben, primært i kraft af ansættelsen af to ph.d. studerende samt af to yngre forskere.

Løbende forskningsprojekter 2015

Forkortelser:

BF-DB = Brugerservice og formidling – digital brugerservice

BF-FA = Brugerservice og formidling – forskning og arkivadgang

BF-LCF = Brugerservice og formidling – læsesal, crowdsourcing og formidling

IB-MF = Indsamling og bevaring – myndigheder og forskningsdata

IB-PA = Indsamling og bevaring – private arkivalier

RASEK = Rigsarkivarens sekretariat

Navn: Peter Birkelund		Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Søjle/område: BF-LCF
1	Tysk leje og beslaglæggelse af dansk fast ejendom under besættelsen.		

Navn: Jacob Halvas Bjerre		Stilling: Ph.d. stipendiat	Søjle/område: BF-FA
1	Udstødt. Arisering og erstatning i Dansk-jødisk erhvervsliv. 1937-1960		
2	Udsigt til forfølgelse. Det danske udenrigsministerium og forfølgelsen af de europæiske jøder 1938-1945		
3	Kildesamling – Zahles Depecher.		

Navn: Kristian Bruhn		Stilling: Ph.d.-stipendiat	Søjle/område: BF-FA
1	Spioner og efterretningstjenester i Danmark 1864 - 1924		
2	Danskere i allieret krigstjeneste under Første Verdenskrig		
3	H.P. Hanssen og Agent Z		

Navn: Anders Dalsager		Stilling: Ph.d.-studerende	Søjle/område: BF-FA
1	Da ungdommen blev udenrigspolitisk. Danske partipolitiske ungdomsorganisationer mellem kold krig og afspænding.		
2	Den socialdemokratiske ungdom og sikkerhedspolitikken 1961-70.		

Navn: Nanna Floor Clausen		Stilling: Arkivar med særlig bevilget forskningstid	Søjle/område: BF-LCF
1	Husstands- og familiestruktur for enker i Danmark i 19. århundrede		
2	Husstands- og familiestruktur i Danmark i 19. århundrede		

Navn: Peter Fransen		Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Søjle/område: BF-LCF
1	Topembedsmandens vanskelige balance mellem politiske krav og faglig ansvarlighed		
2	Dronning Louises bane over Fyn. Baggrunden for anlæggelsen af den fynske tværbane i 1865.		
3	Horsørød 1917-2017		
4	Kriminalitetens kulturhistorie, et forskernetværk		

Navn: Michael H. Gelting		Stilling: Arkivar, seniorforsker, fil.dr. h.c.	Søjle/område: BF-LCF
1	Det danske samfund i højmiddelalderen i europæisk perspektiv: Delprojekt: Jyske Lov – ny tekst og kommentar, baseret på nye håndskriftstudier.		
2	Det danske samfund i højmiddelalderen i europæisk perspektiv: Delprojekt: Den danske kirke i den tidlige højmiddelalder (til ca. 1200).		
3	Det danske samfund i højmiddelalderen i europæisk perspektiv: Delprojekt: De danske landskabsloves tilblivelse.		
4	Det danske samfund i højmiddelalderen i europæisk perspektiv: Delprojekt: Nekrologierne fra Lund og de øvrige danske dødebøger fra middelalderen.		
5	Det danske samfund i højmiddelalderen i europæisk perspektiv: Delprojekt: Bogprojekt <i>A Companion to Adam of Bremen</i> .		

Navn: Erik Gøbel		Stilling: Arkivar, seniorforsker, cand.mag.	Søjle/område: RASEK
1	Vestindisk-guineisk Kompagni 1671-1754. Studier og kilder til kompagniet og kolonierne		
2	The Danish West Indies		
3	Dansk kolonihistorie		

Navn: Else Hansen		Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Søjle/område: IB-MF
1	Dansk universitetspolitik 1945-1975		
2	Universitetsideer i velfærdssamfundet		

Navn: Leon Jespersen		Stilling: Arkivar, seniorforsker, lic.phil.	Søjle/område: IB-MF
1	Gamle og nye eliter		
2	Cambridge History of Scandinavia		
3	Artikel om Øresundstolden: "God alone knows why they still paid up, after we no longer controlled the Sound. The Sound Tolls and the Peace of Roskilde, 1658"		
4	Artikel om luksusforbrug og luksusforordninger i 15-1600-tallet: "To be, to want and to have. Sumptuary legislation in the 16th and 17th centuries".		
5	Knud Fabricius – en dristig historiker		

Navn: Steffen E. Jørgensen		Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Søjle/område: BF-LCF
1	Store planer, store resultater. Langsigtet landsplanlægning indenfor trafiksektoren ca. 1930-1975		
2	Landbruget og krisen – bønders og husmænds personlige møde med krisen i 1930'erne		
3	Jyderne i 1864. Hvordan krigen i 1864 udpinte og isolerede den jyske civilbefolkning.		

Navn: Henrik Knudsen		Stilling: Seniorforsker, arkivar, ph.d.	Søjle/område: IB-PA
1	Fra Hiroshima til Nultolerance - uranfremkomster i Grønland under den kolde krig fra 1945 til nultolerancepolitikens indførelse i 1988.		

Navn: Tyge Krogh		Stilling: Arkivar, seniorforsker, dr.phil.	Søjle/område: BF-LCF
1	Kriminalitetens kulturhistorie, netværksbygning		
2	Tortur som middel i kriminalitetsbekæmpelsen i Danmark		
3	Kriminalitet og kriminelle miljøer i København i 1700-tallet		

Navn: Christian Larsen		Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Søjle/område: IB-MF
1	Policy-formulering i Danmark 1814-1923 - baggrunden for de institutionsformer, der eksisterede ved indgangen til 1920'erne		
2	1809-reformen af det lærde skolevæsen		
3	Købstadskolen i 1800-tallet		

Navn: Lif Lund Jacobsen		Stilling: Arkivar, forsker, ph.d.	Søjle/område: BF-FA
1	Inge Lehmann og udviklingen i international seismologisk forskning, 1925-1970.		

Navn: Jørgen Mikkelsen		Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Søjle/område: IB-MF
1	Studier vedrørende danske relationer til Tranquebar		
2	Studier i dansk fængsels- og strafferetshistorie ca. 1700-1900		
3	Studier i immigrationen til Danmark efter ca. 1875		
4	Studier i dansk byhistorie		

Navn: Henrik Mølgaard Frandsen		Stilling: Arkivar, forsker, ph.d.	Søjle/område: IB-PA
1	Infrastruktur og Erhvervsudvikling siden 1945		
2	Udviklingen af metropolregion Østjylland siden 1990		

Navn: Leif Hansen Nielsen		Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Søjle/område: BF-DB
1	Partier, politikere og valg i Sønderjylland, 1920-1980.		
2	Børnearbejde under preussisk lovgivning, 1867 – 1920		

Navn: Karl Peder Pedersen		Stilling: Arkivar, seniorforsker, dr.phil.	Søjle: BF-LCF
1	Seksualitet som forbrydelse		
2	Straffenes København. Straffeformer og straffuldbyrdelse i enevældens Danmark		

Navn: Birgitte Possing	Stilling: Professor, dr.phil.	Enhed: IB-PA
----------------------------------	----------------------------------	------------------------

1	Demokratiets danske damer - det danske demokratis vigtigste kvindelige aktører fra midten af 1800-tallet til 2015
2	Rethinking Biography

Navn: Asbjørn Romvig Thomsen	Stilling: Arkivar, forsker, ph.d.	Søjle/område: BF-LCF
--	--------------------------------------	--------------------------------

1	Sociale relationer i landbosamfundet 1750-1850
2	Bonden og loven – landalmuens konflikter med loven 1750-1850

Navn: Annette Østergaard Schultz	Stilling: Arkivar, seniorforsker, mag.art.	Søjle/område: BF-LCF
--	--	--------------------------------

1	Da Nielsine brød muren – Nielsine Nielsen som Danmarks første kvindelige mediciner
2	Plejebarn. Børneskæbner og plejeforhold 1880-1930
3	Plejebarnet i Danmark i det 19. århundrede

Navn: Hans Schultz Hansen	Stilling: Forskningsleder, dr.phil.	Enhed: BF-FA
-------------------------------------	--	------------------------

1	H.P. Hanssen - de danske sønderjyders førstemand 1862-1936
2	Renazificeringen af det tyske mindretal efter 1945 – myte eller realitet
3	Stolligaffæren 1936/37 og dens udløbere
4	Spadeslaget i Haderslev 1940

Navn: Mette Seidelin	Stilling: Arkivar, forsker, ph.d.	Søjle/område: BF-LCF
--------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------

1	Publicering af ph.d. afhandling ”En nem og ikke altid uvillig partner? Opfattelsen af børns rolle i incestsager 1930-1967.”
2	”En temmelig typisk blodskamsmand”. Incest som et arbejderklassefænomen.
3	Vold i familielivet

Navn: Kenn Tarbensen	Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Søjle/område: BF-LCF
--------------------------------	--	--------------------------------

1	Det multinationale gennembrud. Holdninger til udenlandske investeringer i dansk erhvervsliv 1945-1972
2	Poul Glindemanns finans- og ejendoms-svindel 1940-1960

Forskning i Rigsarkivet – bibliografi 2014

Publikationer markeret med * er udarbejdet af ansatte i Rigsarkivet uden forskningsret- og pligt.

Forvaltning, politik og samfund

Bruhn, Kristian: Danskere i allieret tjeneste under Første Verdenskrig. I: Siden Saxo, 2014, nr. 4, s. 14-25.

Hansen, Niels Houlberg*: The Transformation of the Danish Language in the Central Middle Ages: A Case of Europeanization? I: Denmark and Europe in the Middle Ages, c. 1000-1525: Essays in Honour of Professor Michael H. Gelting, red. Lars Kjær; Niels Lund; Kerstin Hundahl. Farnham, 2014, s. 111-138.

Harpsøe, Steffen*: Contacts between Denmark and Flanders in the Eleventh and Twelfth Centuries: the Tiniest of Evidence. I: Denmark and Europe in the Middle Ages, c. 1000-1525: Essays in Honour of Professor Michael H. Gelting, red. Lars Kjær; Niels Lund; Kerstin Hundahl. Farnham, 2014, s. 77-90.

Harpsøe, Steffen* (oversætter): John Nixon: Den hellige spion. I: Siden Saxo, 2014, nr. 2, s. 38-49.

Harpsøe, Steffen* (oversætter): Bertil Nilsson: Fester i Olaus Magnus' ”Historie om de nordiske Folk”. I: Siden Saxo, 2014, nr. 1, s. 30-39.

Larsen, Christian: Den danske kommunal- og strukturreform 2007. Rigsarkivets erfaringer fra kommunesammenlægningen i Danmark. I: Tidsskriftet Arkiv, 2014, nr. 5 (online).

Mikkelsen, Jørgen: Brud og kontinuitet – Rigsarkivets markering af 200-året for ”skilsmissen” mellem Danmark og Norge. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 1, s. 20-21.

Økonomisk, social- og lokalhistorie

Gøbel, Erik: Radiating from Tranquebar. Education in Serampore, 1800-1845. I: Beyond Tranquebar: Grappling Across Cultural Borders in South India, red. Esther Fihl; A.R. Venkatachalapathy. New Delhi, 2014, s. 556-578.

Gøbel, Erik: Skibe på langfart. Sejladser fra København til Asien, Afrika og Amerika i 1600- og 1700-tallet. I: Historiske Meddelelser om København, 2014, s. 44-73.

Lund Jacobsen, A. Lif: The NSW Steam Trawl Fishery on the South-East Continental Shelf of Australia, 1915–1961. I: Historical Perspectives of Fisheries Exploitation in the Indo-Pacific, red. Malcolm Tull; Joseph Christensen. Netherlands, 2014, s. 191-210.

Mikkelsen, Jørgen: Dansk-norsk samhandel i 1700-1800-tallet. I: Personalhistorisk Tidsskrift, 2014, s. 25-50.

Tarbensen, Kenn: 1875: Heden. I: Danmark bliver Danmark. Krig, damp og genier i 1800-tallet. Aarhus 2014, s. 75.

Tarbensen, Kenn: Butikken, værkstedet og fabrikken. Centrale kilder til dansk virksomhedshistorie efter 1862. I: Erhvervshistorisk Årbog, 2014. nr. 2, s. 1-45

Rets-, kultur- og bevidsthedshistorie

Dupont, Michael*: Digitale lægdsruller (landruller) i Daisy. I: Slægt & Data, vol. 2, 2014, s. 6-8.

Dupont, Michael*: Ejendomshistorie tilbage til 1844 - så let er det!. I: Slægten, vol. 50, s. 16-21.

Dupont, Michael*: Helsingør Skifteprotokol 1571-1582. København, 2014, 261 s.

Fransen, Peter: Fængselshistorisk Selskab. Årbog 2013: Statsfængslet i Nyborg 1913-2013. 2014, 46 s.

Fransen, Peter: Straffens historie set i statsmagtens optik. I: Kritisk Forum for Praktisk Teologi, 2014, s. 18-32.

Larsen, Christian: 1815: Skole. I: Danmark bliver Danmark: Krig, damp og genier i 1800-tallet. Aarhus, 2014, s. 15.

Larsen, Christian: Et institut for pastoralvidenskaberne. Pastorseminariet 1809-1990. I: Kirkehistoriske Samlinger, 2014, s. 7-48.

Larsen, Christian: Rød avantgarde-opdragelse. Interne undervisningsrapporter fra Den Proletariske Friskole 1973-1974. I: Danske Magazin, vol. 52, nr. 1, s. 137-233.

Larsen, Christian: Skolebyggeriets historie i arkiverne. I: By og Land, nr. 104, s. 30-33.

Mikkelsen, Jørgen: ”Uden journalisterne havde vi ikke rejst våbensagen”. Trigon-sagen og dens behandling i medierne og det politiske liv 1980-85. I: Siden Saxo, 2014, nr. 3, s. 4-17.

Mikkelsen, Jørgen: Et gemytligt disputatsforsvar. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 3, s. 110.

Mikkelsen, Jørgen: Fuglefodring, karnevaller og bandekriminalitet. En historie om indholdet i et par nyligt modtagne politiarkiver. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 4, s. 164-165.

Mikkelsen, Jørgen: Nyt i arkivet - især om ejendomshistorie. I: Slægt & Data, 2014, nr. 2, s. 4-5.

Mikkelsen, Jørgen: Sydvestsjælland i 1740'erne - et natur- og kulturhistorisk signalement, tegnet af samtidens embedsmænd. I: Jul i Slagelse, vol. 21, s. 10-15.

Pedersen, Karl Peder: ”Thi kendes for ret...”.. I: Slægt & Data, vol. 29, nr. 3, s. 24-28.

Pedersen, Karl Peder: Kontrol over København. Studier i den sene enevældes sikkerhedspoliti 1800-48. Disputats. Odense, 2014. 387 s.

Pedersen, Karl Peder: Kontrol over København. Studier i den sene enevældes sikkerhedspoliti 1800-48. I: Siden Saxo, 2014, nr. 3, s. 52.

Pedersen, Karl Peder: Med lov skal man land bygge. Om lægesønnen Cosmus Bræstrup, der blev jurist, auditor, politidirektør, overpræsident, justitsminister og gesandt. I: Frimurer. Tidsskrift for den danske frimurerorden, august 2014, s. 15-17.

Possing, Birgitte: At fortælle om mænd og kvinder som individer. Refleksioner over den biografiske vending i historien. I: Berättande, liv, mening, red. Greger Andersson, Christina Carlsson Wetterberg, Carine Lidström & Sten Wistrand. Örebro, 2014, s. 19-35.

Possing, Birgitte: Elämä pelissä. Biografian historia ja vastuu. I: Historiallinen elämä: Biografia ja historian tutkimus, red. Heini Hakosalo, Seija Jalagin, Marianne Junila & Heidi Kurvinen. Oulu, 2014, s. 62-81.

Possing, Birgitte: In Search of the Keys to a Biographical Analysis of Bodil Koch (1903-72). I: Methods, Interventions and Reflections: Report from the X Nordic Women's and Gender Conference, Bergen, August 2012, red. Ulla Manns; Fie Sundevall. Stockholm, 2014, s. 157-164.

Possing, Birgitte: Representing Gendered Individualities: Reflections on the Biographical Turn. I: Methods, Interventions and Reflections. Report from the X Nordic Women's and Gender History Conference, Bergen. August 2012, red. Ulla Manns; Fie Sundevall. Stockholm, 2014, s. 33-46.

Possing, Birgitte: Telling Lives: In Search of the Keys to a Biographical Analysis. I: Qualitative Analysis in the Making, red. Andreas Bandak & Daniella Kuzmanovic. Routledge, 2014, s. 25-44.

Possing, Birgitte: The Biographer's Power and Private Archives. I: Crisis, Credibility and Corporate History. Proceedings of the Symposium of the International Council on Archives, Section on Business and Labour Archives, 14-16 April 2014, red. Alexander L. Bieri. Liverpool 2014, s. 53-63.

Heraldik

Bartholdy, Nils G.: Heraldik und Grenzmark: Wappen als Propaganda im dänisch-schwedischen Streit 1563-1570. I: *Genealogica & Heraldica: Grenzen in genealogie en heraldiek*. Handelingen van het XXXe Internationale Congres der Genealogische en Heraldische Wetenschappen Maastricht 2012. s-Gravenhage, 2014, s. 25-38.

Bartholdy, Nils G.: Kongelig gravheraldik. I: *Danske kongegrave vol. III*, red. Karin Kryger. København, 2014, s. 242-257.

Bartholdy, Nils G.: Oldenburgske fyrstbiskopper - underhold med heraldiske konsekvenser. I: *Heraldisk Tidsskrift*, vol. 11, nr. 109, s. 411-426.

Bartholdy, Nils G.: Prunkvolle Geschenke mit Heraldik für das dänische Königshaus im 19. und 20. Jahrhundert. I: *Archives Héraldiques Suisses. Archivum Heraldicum*, 2013-II, s. 136-141.

Sønderjyllands historie samt krigen 1864

Hansen, Hans Schultz: "Sie sind wieder da" - Kontinuität und Bruch innerhalb der Führung der deutschen Minderheit vor und nach 1945. I: *Schriften der Heimatkundlichen Arbeitsgemeinschaft für Nordschleswig*, vol. 89, 2014 s. 88-111.

Hansen, Hans Schultz: "Så har vi dem igen" – kontinuitet og brud i det tyske mindretals ledelse hen over 1945. I: *Sønderjyske Aarbøger*, 2014, s. 313-334.

Hansen, Hans Schultz: Abschlusskommentar. I: *Strukturwandel in der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts*, red. Uwe Danker; Thorsten Harbeke; Sebastian Lehmann. Neumünster 2014, s. 303-305.

Hansen, Hans Schultz: Dansk-tysk seminar om krigen i 1864. I: *Nordisk Arkivnyt*, 2014, nr. 2, s. 78-79.

Hansen, Hans Schultz: Den nationale kamp om jorden. I: *Fyrretyve fortællinger fra Sønderjylland*, red. Lis Mikkelsen; Frode Sørensen; Ingolf Haase. Aabenraa, 2014, s. 72-79.

Hansen, Hans Schultz: Der Weg in die Katastrophe. Die Vorgeschichte des Deutsch-Dänischen Krieges 1864 aus dänischer Perspektive. I: *Demokratische Geschichte. Jahrbuch für Schleswig-Holstein* 25, Malente 2014, s. 11-26.

Hansen, Hans Schultz: Ein Attentatversuch und ein Totschlag. Zwei Ereignisse aus der nordschleswigschen Nachkriegszeit 1946-1948. I: *Grenzfriedenshefte*, 2014, s. 127-144.

Hansen, Hans Schultz: H.P. Hanssen og genforeningsfestlighederne i 1920. I: Forundringsparat. Festskrift til Inge Adriansen. red. Anne Blond; Kim Furdal; Carsten Porskrog Rasmussen. Sønderborg 2014, s. 117-134.

Hansen, Hans Schultz: Kampen om Slesvigs fremtid i 1864. I: Siden Saxo, 2014, nr. 2, s. 28-37.

Hansen, Hans Schultz: Kommandant og oberst Gustav V.L.H. Seyffarths beretning om kuppet mod Rendsborg fæstning marts 1848. I: Danske Magazin, vol. 52, 2014, s. 111-128.

Hansen, Hans Schultz: Krigen i 1864. I: Højskolen Østersøen. Årsskrift 2014, s. 9-11.

Hansen, Hans Schultz: Rendsburg, 24. März 1848. Der Handstreich des Prinzen Friedrich von Noer gegen die Festung des Gesamtstaats in den Herzogtümern. I: Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte. Zeitschrift, vol. 139, s. 123-156.

Hansen, Hans Schultz: Sønderjyske Årbøger 1889-2014. I: Sønderjyske Aarbøger, 2014, s. 7-10.

Nielsen, Leif Hansen: Udvandringen fra Sønderjylland efter 1864 – En national flugt? I: Fyrretyve fortællinger fra Sønderjylland. Aabenraa 2014, s. 80-89.

Schultz, Annette Østergaard: 1864 - er også navnet på den første kildepakke fra Statens Arkiver. I: Nordisk Arkivnyt, 2014, nr. 3, s. 111-112.

Schultz, Annette Østergaard: Dansk embedsmand mellem prøjsisk militær og slesvig-holstensk pøbel. Stemningsbillede fra Sydslesvig februar 1864. I: Siden Saxo, 2014, nr. 2, s. 4-15.

Øvrige forskningsområder

Tarbensen, Kenn: Udvalgt litteratur om Østjylland 2013-2014. I: Aarhus Stifts Aarbøger, vol. 97, s. 112-127.

Udredninger og rapporter m.v. om arkivforhold

Due, Jeppe Klok*: Bewertung und Übernahme digitaler statistischer Mikrodaten in Dänemark. I: Archive und Statistik, red. Jens Niederhut; Uwe Zuber. Essen, 2014, s. 133.

Gøbel, Erik: Overarkivar, dr.phil. Vello Helk (1923-2014). I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 3, 2014, s. 144.

Gøbel, Erik: Tilgængeliggørelse af dansk-vestindiske arkivalier. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 3, s. 107-109.

Hall-Andersen, Mette*: Dødsårsagsregistret 1943-. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 1, s. 45-47.

Hall-Andersen, Mette*: Tilsyn 2012. 3500 it-systemer, 2500 digitale dokumentsamlinger og 400 km papirarkivalier. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 2, s. 76-77.

Harpsøe, Steffen*; **Svane-Knudsen, Asger*:** Afladsbrev fra 1362. Rigsarkivet har modtaget pergamenter fra middelalderen. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 3, s. 163.

Jensen, Charlotte S.H.*; **Andersson, Mette*:** Krigen 1864 markeres af Statens Arkiver. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 1, s. 24.

Jespersen, Leon: Arkivernes Dag i Danmark 2013. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 1, s. 36.

Jespersen, Leon: God forvaltningsskik – hvorfor og hvordan? I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 1, s. 27-29.

Jespersen, Leon: ”Major Schou” på Rigsarkivet. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 2, s. 79.

Jespersen, Leon: Nordisk Arkivnyt – nyt. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 4, s. 188-189.

Jespersen, Leon: Arkivernes Dag 2013. I: Omslaget, 2014, nr. 1, s. 14-15.

Jespersen, Lone Smith*: Digitalt skabte arkivalier på nettet. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 1, s. 22-23.

Johansen, Katrine Hougaard Edsen*: Formidling om digital bevaring og digitalisering på nettet. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 1, s. 30.

Liljegren, Lone Hedegaard*: Præmier til norsk landbrug før og efter 1814. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 1, s. 25-26.

Mikkelsen, Jørgen: Obligatorisk arkivkundskab for historiestuderende. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 2, s. 80-82.

Mikkelsen, Jørgen; **Tarbensen, Kenn:** Når bagsiden er en fordel. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 4, s. 161-162.

Petersen, Lars Martin*: Offentlig digitalisering 2014. I: Nordisk Arkivnyt, vol. 59, nr. 2, s. 83.

Rigsarkivets publikationer 2014

Generelt

Statens Arkiver. Årsberetning 2013. 2014, 32 s. [tilgængelig på: <https://www.sa.dk/om/rapporter-undersogelser>].

Statens Arkiver. Statens Arkivers Årsrapport 2013. 2014, 28 s. [tilgængelig på: <https://www.sa.dk/om/rapporter-undersogelser>].

Statens Arkiver. Rapport om praksis på tilgængelighedsområdet 2013, jf. arkivlovens § 39. 2014, 24 s. [tilgængelig på: <https://www.sa.dk/om/rapporter-undersogelser>].

Statens Arkiver. Digital bevaring – status & viden. 2014, 19 s. [tilgængelig på: <https://www.sa.dk/om/rapporter-undersogelser>].

Statens Arkiver. Forskningen i Statens Arkiver. Årsberetning for 2013. 2014, 55 s. [tilgængelig på: <https://www.sa.dk/om/rapporter-undersogelser>].

Siden Saxo

Siden Saxo. Magasin for dansk historie, red. af Peter Fransen, Asbjørn Romvig Thomsen og Steffen Harpsøe, 31:1, 2014, 52 s.

Svend Clausen: Fund fra Ribe Stiftsarkiv; Maria Hvid Kargaard: Livlægens legeme – mysteriet om J.F. Struensees jordiske rester; Bognyt; Bertil Nilsson: Fester i Olaus Magnus' Historie om de nordiske folk; Poul Duedahl: Et rigtigt mandfolk – om fruentimmeret Petrine Fengers forunderlige forvandling; Spørgekassen.

Siden Saxo. Magasin for dansk historie, red. af Peter Fransen, Asbjørn Romvig Thomsen og Steffen Harpsøe, 31:2, 2014, 52 s.

Annette Østergaard Schultz: Dansk embedsmand mellem prøjsisk militær og slesvig-holstensk pøbel – stemningsbilleder fra Sydslesvig februar 1864; Anders Monrad Møller: Familien Kraft og en kongesøn på Kunstakademiet; Bognyt; Hans Schultz Hansen: Kampen om Slesvigs fremtid i 1864; John Alan Nixon: Den hellige spion; Spørgekassen.

Siden Saxo. Magasin for dansk historie, red. af Peter Fransen, Asbjørn Romvig Thomsen og Steffen Harpsøe, 31:3, 2014, 52 s.

Jørgen Mikkelsen: ”Uden journalisterne havde vi ikke rejst våbensagen”; Anders Monrad Møller: En meget lille stridens genstand. Om en femtedel rigsbankskilling; Bognyt; Aske Laursen Brock & Jelle van Lottum: Evner, stædighed og held. Sømandsskæbner og social mobilitet i 1700-tallets København; Birgit Løgstrup: Bundet til gården. Generationsskifte og bondementalitet; Spørgekassen.

Siden Saxo. Magasin for dansk historie, red. af Peter Fransen, Asbjørn Romvig Thomsen og Steffen Harpsøe, 31:4, 2014, 52 s.

Andres Christensen: Jøderne i 1770'ernes København; Kristian Bruhn: Danskere i allieret tjeneste under første verdenskrig; Bognyt; Kerstin Hundahl: Grev Henrik af Schwerin og Valdemar 2. Sejr – den følelsesladede fortælling; Poul Duedahl: Forbryderspiren; Spørgekassen.

Erhvervshistorisk Årbog

Erhvervshistorisk Årbog, 63:1, red. af Lone Hedegaard Liljegren og Kenn Tarbensen. 2014, 173 s. [tilgængelig på: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/ea/issue/view/2269/showToc>]

Finn Olesen: [Sætter økonomiske kriser mainstream tænkningen under pres?](#); Hanne Schaumburg Sørensen: [I de store spejlglasrulers tid – da Randers, Grenaa og Ebeltoft blev moderne handelsbyer 1860-1901](#); Søren Østergård Madsen: [Teknologiskift i den danske marinemotorbranche 1895-1980](#); Flemming Petersen og Jytte Thorndahl: [Danske vindmøller til havs](#); Louise Karlskov Skyggebjerg og Anja Meier Sandreid: [When Danish industry relocates – globalisation in an everyday perspective](#); Berit Guldmann Andersen: [C. Schous Fabriker A/S – Direkte fra Fabrik til Forbruger](#).

Erhvervshistorisk Årbog, 63:2, red. af Lone Hedegaard Liljegren og Kenn Tarbensen. 2014, 66 s. [tilgængelig på: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/ea/article/view/20245/17841>]

Kenn Tarbensen: [Butikken, værkstedet og fabrikken – centrale kilder til dansk virksomhedshistorie efter 1862](#); Jacob Halvas Bjerre, Henrik Knudsen og Tine Weirsø: [Hvad vil der være tilbage til fremtiden? – virksomhedsarkiver i en digital tidsalder](#); Lis Thavlov og Peter Mouritsen: [Erhvervsarkiver i et stadsarkiv – Silkeborg Arkivs erfaringer med indsamling af virksomhedsarkiver](#)

DDA Info

DDA Info 2014:1, red. af Mads Thilsing-Engholm. 2013, 4. [tilgængelig på: http://samfund.dda.dk/dda/DDAInfo/2014_1/DDAinfo%202014%201.pdf]

Forskerbeskyttelsen ophævet; Statens Arkiver sekretariat for KOR; Lettere overgang fra indtastning til arkivering; Nye materiale. Datamateriale klar til analyse; DDA leverer data til internationalt forskningsprojekt

DDA Info 2014:2, red. af Mads Thilsing-Engholm. 2013, 4. [tilgængelig på: http://samfund.dda.dk/dda/DDAInfo/2014_2/DDAinfo%202014_2.pdf]

Nye tider; Ny organisering af Rigsarkivet – nye opgaver for DDA; Sidste nummer af DDA Info; Nye materiale. Datamateriale klar til analyse; Nye typer forskningsdata synliggøres

Redaktion af tidsskrifter m.v. i 2014

Tidsskrifter udgivet af Rigsarkivet

DDA Info: Mads Thilsing-Engholm*

Erhvervshistorisk Årbog: Kenn Tarbensen og Lone Hedegaard Liljegren*

Nyt i arkivet: Christian Larsen, Jørgen Mikkelsen og Jette Kjellberg*

Siden Saxo. Magasin for dansk historie: Steffen Harpsøe,* Peter Fransen og Asbjørn Romvig Thomsen

Andre historiske tidsskrifter og skrifterækker

Acta Masonica Scandinavica: Nils G. Bartholdy

Arbejderhistorie: Anders Dalsager

Danske Magazin: Erik Gøbel

Fra Viborg-Eggen: Steffen Elmer Jørgensen

Heraldisk Tidsskrift: Nils G. Bartholdy

Jernbanehistorie: Peter Fransen

Nordisk Arkivnyt: Leon Jespersen

Nyhedsbrev for Uddannelseshistorie: Else Hansen

Sønderjyske Årbøger: Hans Schultz Hansen

teknologihistorie.dk: Kenn Tarbensen

Uddannelseshistorie: Christian Larsen

Deltagelse i kongresser og seminarier i 2014 med foredrag/paper

Jacob Halvas Bjerre

Aryanization in Denmark, København, 27. august 2014:
Aryanization in Denmark.

Michael H. Gelting

En anden middelalder? København, 12. marts 2014:
Niels Skyum-Nielsen og dansk middelalderhistorie - 30 år efter.

Dies Medievalis, Nyborg, 26. maj 2014:
Jyske Lov: National myte og omstridt forskningsemne

International Medieval Congress, Leeds, Storbritannien, 7.-10. juli 2014:
'Heinricus imperator' in Dalby and the Baltic Empire of the Waldemarian Kings, på sessionen Does Size Really Matter?: Scandinavian Aspects of 'Empire', III: The Danish Empire (ii)

Re-writing Medieval History, Aarhus 9. december 2014:
'Heinricus imperator' in Dalby and the Baltic Empire of the Waldemarian Kings

Peter Fransen

Hvordan og til hvem skriver vi jernbanehistorie?, Odense, 1. november 2014:
Danmarks Jernbanemuseum og jernbanehistorisk forskning og litteratur

Erik Gøbel

1814-seminar om den dansk-norske embedsstanden, Lysebu, Norge, 14. januar 2014:
Embedsmændene i den dansk-norske civile centraladministration 1660-1814.

Øresundsbyerne fra urbanisering til renæssance, Helsingør, 12. marts 2014:
Øresundstoldregnskaberne i dansk-svensk perspektiv.

UNESCO's Transatlantic Slave Trade Project, Annual Meeting, København, 30. september 2014:
The Danish National Archives: West India Records and Website.

Leon Jespersen

Det 28. nordiska historikermötet, Joensuu, Finland, 14.-17. august 2014:

"Smittande oro?" Tidigmodern (1500-1700) samhällsoro ur ett transnationellt perspektiv med oplæg (rundbordsdiskussion).

Fagforbundet, Asker, Norge, 15.-16. oktober 2014:

Om forskning i Statens Arkiver

Steffen Elmer Jørgensen

1864 – mennesker mellem magterne/Menschen zwischen den Mächten, Slesvig og Aabenraa, 22. marts 2014:

Vejle Amt i 1864.

Henrik Knudsen

Grønland under den kolde krig og den nye globale rolle, København, 29. januar 2014:

Exploring Greenland: Science and Technology in Cold War Settings: Summary of major results.

Technology in times of Transition, Brasov, Rumænien, 28. juli-3. august 2014:

Technology in times of Transition.

Tyge Krogh

European Social Science History Conference 2014, Wien, Østrig, 23.-26. april 2014:

A Lutheran Plague: Suicide Murders in the Eighteenth Century.

Det 28. nordiska historikermötet, Joensuu, Finland, 14.-17. august 2014:

Choosing the Crime Scene: Suicide murderers' Choices of location for their Crime in 18th Century Copenhagen.

A. Lif Lund Jacobsen

Global Science, Global Technology, Global Impacts, Washington, USA, 30. marts-1. april 2014:

International Cooperation in Seismology during the Cold War.

World Congress of Environmental History, Guimaraes, Portugal, 8.-12. juli 2014:

New Approaches to Marine Environmental History.

Dansk Historikermøde, Odense, 29.-30. august 2014:

Naturvidenskabelige biografier – Eller hvordan frøken Inge Lehmann endelig blev berømt.

Jørgen Mikkelsen

Den 12. internationale konference i byhistorie, Lissabon, 3.-7. september 2014:
The Struggle for Agrarian Resources in Danish Towns since ca. 1500.

Henrik Mølgaard Frandsen

The City-region Perspective in a Globalized World, Aarhus, 20.-21. november 2014:
Organizing a regional political framework in Eastern Jutland in the period since 1990 – some empirical cases.

Leif Hansen Nielsen

1864 – mennesker mellem magterne/Menschen zwischen den Mächten Slesvig og Aabenraa, 22. marts 2014:
Aabenraa Amt under preussisk-østrigsk besættelse.

Birgitte Possing

Crisis, Credibility and Corporate History, Symposium of the Section on Business and Labour Archives of the ICA 14-16 April 2013, The Roche Historical Collection and Archive, Basel, Schweiz:
The Biographer's Power and Private Archives.

Conference on Unforeseen Lives: Writing Biographies Beyond the 'Exceptional' and the 'Normal', The University of Valencia, Spanien, 8. juni 2013:
Art and Archetypes of Historical Biographies.

Ida Blom Conference on Gendered Citizenship, Bergen, Norge, 14. oktober 2013:
The Gendered Representing of Agents and Personalities in History, Politics and Democracy.

Seminar om historie og biografisk forskning, Aarhus, 27. november 2014:
Ind i biografien - hvordan fortæller vi et menneske?

Hans Schultz Hansen

1864 – mennesker mellem magterne/Menschen zwischen den Mächten Slesvig og Aabenraa, 22. marts 2014:
Den civile nationalitetskamp i Nordslesvig.

1864-krigens følger på kort og lang sigt, Syddansk Universitet Sønderborg, 30. oktober 2014:
Krigens virkninger i Slesvig.

Rigsarkivets interne forskningsudvalg

Hans Schultz Hansen, områdeleder Forskning og Arkivadgang (formand)

Steen M. Ousager, Rigsarkivets direktion

Jørgen Mikkelsen, Rigsarkivet København

Asbjørn R. Thomsen, Rigsarkivet Viborg (sekretær)

Kenn Tarbensen, Rigsarkivet Aarhus

Rigsarkivets rådgivende forskningsudvalg

Anette Warring, Roskilde Universitet (formand)

Bjørn Poulsen, Aarhus Universitet

Casper Tybjerg, Københavns Universitet

Christian Larsen, Rigsarkivet København

Leon Jespersen, Rigsarkivet København

Asbjørn Hellum, rigsarkivar, observatør for Rigsarkivets direktion

Hans Schultz Hansen, områdeleder Forskning og Arkivadgang (sekretær)